

31999L0005

L 91/10

SLUŽBENI LIST EUROPSKIH ZAJEDNICA

7.4.1999.

DIREKTIVA 1999/5/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 9. ožujka 1999.****o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi i o uzajamnom priznavanju njihove sukladnosti**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske Zajednice, a posebno članak 100.a,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,u skladu s postupkom utvrđenim člankom 189.b Ugovora ⁽³⁾, u kontekstu zajedničkog teksta koji je odobrio Odbor za mirenje 8. prosinca 1998.,

(1) budući da je sektor radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme važan dio tržišta telekomunikacija, koje predstavlja ključni element gospodarstva u Zajednici; budući da direktive primjenjive na sektor telekomunikacijske terminalne opreme više nisu u mogućnosti prilagoditi se očekivanim promjenama u sektoru, koje su uzrokovane novom tehnologijom, razvojem tržišta i zakonodavstvom o mrežama;

(2) budući da, u skladu s načelima supsidijarnosti i razmjernosti iz članka 3.b Ugovora, cilj stvaranja otvorenog, konkurentnog, jedinstvenog tržišta telekomunikacijske opreme ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ga se može na bolji način ostvariti na razini Zajednice; budući da ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja;

(3) budući da se države članice mogu osloniti na članak 36. Ugovora kako bi isključili određene razrede opreme iz ove Direktive;

(4) budući da su Direktivom 98/13/EZ ⁽⁴⁾ utvrđene odredbe koje se odnose na telekomunikacijsku terminalnu opremu i opremu satelitske zemaljske postaje, uključujući mjere za uzajamno priznavanje njihove sukladnosti;

(5) budući da ta Direktiva ne pokriva značajan dio tržišta radijske opreme;

(6) budući da robe s dvojnog namjenom podliježu režimu Zajednice za kontrolu izvoza uvedenog Uredbom Vijeća (EZ) br. 3381/94 ⁽⁵⁾;

(7) budući da široko područje primjene ove Direktive zahtijeva nove definicije izraza poput „radijska oprema” i „telekomunikacijska terminalna oprema”; budući da regulatorni režim, koji ima za cilj razvoj jedinstvenog tržišta radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme, treba omogućiti da investicije, proizvodnja i prodaja prate tempo tehnološkog razvoja i razvoja tržišta;

(8) budući da, uzimajući u obzir sve veću važnost telekomunikacijske terminalne opreme i mreža koje rabe radijski prijenos pored opreme povezane putem žičanih veza, sva pravila koja upravljaju proizvodnjom, stavljanjem na tržište i uporabom radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme trebaju pokrivati oba razreda takve opreme;

(9) budući da Direktiva 98/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 1998. o primjeni otvorenog pristupa mreži (ONP) na govornu telefoniju i o osnovnoj usluzi za telekomunikacije u okruženju tržišnog natjecanja ⁽⁶⁾ poziva državna regulatorna tijela da osiguraju objavljivanje detaljnih specifikacija tehničkog sučelja za pristup mreži, za potrebe osiguranja konkurentnog tržišta za nabavu terminalne opreme;

(10) budući da su ciljevi Direktive Vijeća 73/23/EEZ od 19. veljače 1973. o usklađivanju zakonodavstava država članica o električnoj opremi namijenjenoj za uporabu unutar određenih naponskih granica ⁽⁷⁾ dovoljni da pokriju radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu, ali bez primjene donjeg naponskog ograničenja;

⁽¹⁾ SL C 248, 14.8.1997., str. 4.

⁽²⁾ SL C 73, 9.3.1998., str. 10.

⁽³⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 29. siječnja 1998. (SL C 56, 23.2.1998., str. 27.), Zajedničko stajalište Vijeća od 8. lipnja 1998. (SL C 227, 20.7.1998., str. 37.) i Odluka Europskog parlamenta od 6. listopada 1998. (SL C 328, 26.10.1998., str. 32.), Odluka Vijeća od 25. siječnja 1999. i Odluka Europskog parlamenta od 10. veljače 1999.

⁽⁴⁾ SL L 74, 12.3.1998., str. 1.

⁽⁵⁾ SL L 367, 31.12.1994., str. 1.

⁽⁶⁾ SL L 101, 1.4.1998., str. 24.

⁽⁷⁾ SL L 77, 26.3.1973., str. 29., Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 93/68/EEZ (OJ L 220, 30.8.1993., str. 1.).

- (11) budući da su zaštitni zahtjevi u vezi s elektromagnetskom kompatibilnošću, navedeni u Direktivi Vijeća 89/336/EEZ od 3. svibnja 1989. o usklađivanju zakonodavstava država članica u području elektromagnetske kompatibilnosti⁽¹⁾ dovoljni u smislu pokrivanja radio opreme i telekomunikacijske terminalne opreme;
- (12) budući da pravo Zajednice omogućuje da prepreke slobodnom kretanju roba u Zajednici, koje su posljedica neujednačenosti nacionalnih zakonodavstava o stavljanju proizvoda na tržište, mogu biti opravdane isključivo tamo gdje su bilo koji nacionalni zahtjevi neophodni i razmjerni; budući da, stoga, usklađivanje prava mora biti ograničeno na one zahtjeve koji su neophodni kako bi se zadovoljili bitni zahtjevi koji se odnose na radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu;
- (13) budući da bitni zahtjevi, relevantni za određeni razred radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme, trebaju ovisiti o prirodi i potrebama dotičnog razreda opreme; budući da se ovi zahtjevi moraju primjenjivati uz pažljivo rasuđivanje kako se ne bi sputavale tehnološke inovacije, odnosno kako bi se udovoljilo potrebama tržišnoga gospodarstva;
- (14) budući da treba voditi brigu o tome da radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema ne predstavljaju opasnost za zdravlje koja se može izbjeći;
- (15) budući da su telekomunikacije važne za dobrobit i zapošljavanje osoba s invaliditetom, koje predstavljaju značajan i rastući dio europske populacije; budući da bi radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema stoga u odgovarajućim slučajevima trebala biti projektirana na način koji bi omogućio njihovu uporabu od strane osoba s invaliditetom bez prilagodbe, odnosno uz minimalnu prilagodbu;
- (16) budući da radijska oprema i telekomunikacijska terminalna oprema mogu pružiti određene funkcije koje zahtijevaju hitne službe;
- (17) budući da se na radijsku opremu i telekomunikacijsku terminalnu opremu možda trebaju uvesti neke karakteristike kako bi se spriječilo nedozvoljeno korištenje osobnih podataka i narušavanje privatnosti korisnika i pretplatnika i/ili izbjegavanje prijevare;
- (18) budući da u nekim slučajevima može biti potrebno uzajamno djelovanje s drugim uređajem putem mreža, u okviru značenja ove Direktive, kao i priključak na sučelja odgovarajućih vrsta diljem Zajednice;
- (19) budući da bi stoga trebalo biti moguće utvrditi i dodati posebne osnovne zahtjeve koji se odnose na privatnost korisnika, posebna svojstva za korisnike s invaliditetom, svojstva za hitne službe i/ili svojstva za sprečavanje prijevare;
- (20) budući da se priznaje kako, unutar konkurentnog tržišta, slobodno provođeni programi izdavanja potvrda i označivanja, koje su napravile organizacije potrošača, proizvođači, gospodarski subjekti i drugi sudionici industrije, doprinose kakvoći te predstavljaju korisno sredstvo jačanja povjerenja potrošača u telekomunikacijske proizvode i usluge; budući da države članice mogu podupirati takve programe; budući da bi takvi programi trebali biti kompatibilni s pravilima tržišnoga natjecanja iz Ugovora;
- (21) budući da treba spriječiti neprihvatljivo ograničavanje usluga osobama koje nisu korisnici radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme; budući da proizvođači terminala trebaju konstruirati opremu na način koji sprečava nanošenje štete mrežama kao posljedica takvog ograničavanja prigodom uporabe u normalnim radnim uvjetima; budući da mrežni operatori trebaju izgraditi svoje mreže na način koji ne obvezuje proizvođače terminalne opreme da poduzimaju nerazmjerne mjere kako bi spriječili nanošenje štete mrežama; budući da Europski institut za telekomunikacijske norme (ETSI) treba voditi računa o ovom cilju prigodom razvoja normi koje se odnose na pristup javnim mrežama;
- (22) budući da treba osigurati učinkovitu uporabu radiofrekvencijskog spektra s ciljem izbjegavanja štetnih smetnji; budući da treba poticati najučinkovitiju moguću uporabu ograničenih resursa, poput radiofrekvencijskog spektra, u skladu s najnovijim dostignućima;
- (23) budući da usklađena sučelja između terminalne opreme i telekomunikacijskih mreža doprinose promidžbi konkurentnih tržišta, kako za usluge terminalne opreme, tako i za mrežne usluge;
- (24) budući da, međutim, operatori javnih telekomunikacijskih mreža trebaju moći utvrditi tehničke značajke svojih sučelja, podložno pravilima tržišnoga natjecanja iz Ugovora; budući da, u skladu s tim, oni trebaju objaviti točne i odgovarajuće tehničke specifikacije takvih sučelja kako bi omogućili proizvođačima projektiranje telekomunikacijske terminalne opreme koja udovoljava zahtjevima iz ove Direktive;

⁽¹⁾ SL L 139, 23.5.1989., str. 19., Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom 93/68/EEZ.

- (25) budući da, ipak, pravila tržišnog natjecanja iz Ugovora i Direktive Komisije 88/301/EEZ od 16. svibnja 1988. o tržišnom natjecanju na tržištima telekomunikacijske terminalne opreme ⁽¹⁾ utvrđuju načelo jednakog, transparentnog i nediskriminirajućeg postupanja prema svim tehničkim specifikacijama koje imaju regulatorne implikacije; budući da je stoga zadaća Zajednice i država članica, uz savjetovanje s gospodarskim subjektima, osigurati da regulatorni okvir utvrđen ovom Direktivom bude pošten;
- (26) budući da je zadaća europskih organizacija za normizaciju, prvenstveno ETSI-ja, osigurati da usklađene norme budu na odgovarajući način ažurirane te izrađene na način koji ne dopušta dvosmisleno tumačenje; budući da održavanje, tumačenje i provedba usklađenih normi čine izrazito specijalizirano područje sve veće tehničke složenosti; budući da te zadaće zahtijevaju aktivno sudjelovanje stručnjaka iz redova gospodarskih subjekata; budući da, u nekim okolnostima, može biti neophodno omogućiti hitnije tumačenje odnosno ispravke usklađenih normi nego što je to moguće putem uobičajenih postupaka europskih organizacija za normizaciju, koje djeluju u skladu s Direktivom 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih normi i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva ⁽²⁾;
- (27) budući da je u javnom interesu imati usklađene norme na europskoj razini u vezi s projektiranjem i proizvodnjom radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme; budući da udovoljavanje takvim usklađenim normama predstavlja pretpostavku usklađenosti s osnovnim zahtjevima; budući da su dopušteni i drugi načini prikazivanja usklađenosti s osnovnim zahtjevima;
- (28) budući da pri određivanju identifikatora razreda opreme treba iskoristiti stručnost CEPT-a/ERC-a kao i nadležnih europskih tijela za normizaciju u pitanjima radija; budući da se trebaju poticati ostali oblici suradnje s tim tijelima gdje god je to moguće;
- (29) budući da bi Komisija mogla učinkovito nadzirati tržište, države članice joj trebaju pružiti odgovarajuće informacije koje se odnose na tipove sučelja, neodgovarajuću ili pogrešnu primjenu usklađenih normi, prijavljena tijela i tijela za nadzor;
- (30) budući da prijavljena tijela i tijela za nadzor trebaju razmijeniti podatke o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi s ciljem učinkovitog nadzora nad tržištem; budući da bi takva suradnja trebala u punoj mjeri koristiti elektronička sredstva; budući da bi takva suradnja posebno trebala omogućiti državnim tijelima da budu obaviještena o radijskoj opremi koja se stavlja na njihovo tržište i koja djeluje u frekvencijskim pojasevima koji nisu usklađeni unutar Zajednice;
- (31) budući da proizvođači trebaju obavijestiti države članice o svojoj namjeri stavljanja na tržište radijske opreme koja rabi frekvencijske pojaseve čija uporaba nije usklađena diljem Zajednice; budući da države članice stoga trebaju utvrditi postupke za takvo obavješćivanje; budući da takvi postupci trebaju biti razmjerni i ne bi trebali predstavljati dodatni postupak ocjene usklađenosti pored onih već utvrđenih u prilogima IV. odnosno V.; budući da je poželjno da ti postupci obavješćivanja budu usklađeni te po mogućnosti provedeni putem elektroničkih sredstava i na jednom mjestu;
- (32) budući da radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi, koja udovoljava relevantnim bitnim zahtjevima, treba dopustiti slobodan promet; budući da takvoj opremi treba dopustiti da bude stavljena u funkciju u onu svrhu za koju je namijenjena; budući da stavljanje u funkciju može biti podložno odobrenju uporabe radiofrekvencijskog spektra te pružanja te usluge;
- (33) budući da se na trgovačkim sajmovima, izložbama i sličnim događajima treba omogućiti izlaganje radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme koja nije usklađena s ovom Direktivom; budući da, međutim, zainteresirane strane trebaju na prikladan način biti obaviještene kako takva oprema nije usklađena te se ne može kupiti u takvom stanju; budući da države članice mogu ograničiti stavljanje u funkciju, kao i uključivanje takve izložene radijske opreme zbog razloga povezanih s učinkovitim i prikladnom uporabom radiofrekvencijskog spektra, izbjegavanja štetnih smetnji odnosno zbog pitanja koja se tiču javnog zdravlja;
- (34) budući da se radijske frekvencije dodjeljuju na državnoj razini te, u onoj mjeri u kojoj nisu usklađene, ostaju u isključivoj nadležnosti država članica; budući da je potrebno uključiti zaštitnu odredbu kojom se omogućuje državama članicama da, u skladu s člankom 36. Ugovora, zabrane, ograniče ili zahtijevaju povlačenje sa svog tržišta onu radijsku opremu, koja je prouzrokovala, odnosno za

⁽¹⁾ SL L 131, 27.5.1998., str. 73., Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 94/46/EZ (SL L 268, 19.10.1994., str. 15.).

⁽²⁾ SL L 204, 21.7.1998., str. 37. Direktiva kako je izmijenjena Direktivom 98/48/EZ (SL L 217, 5.8.1998., str. 18.).

koju se razumno smatra kako će prouzrokovati štetne smetnje; budući da štetne smetnje radijskih frekvencija dodijeljenih na državnoj razini predstavljaju valjanu osnovu za države članice da poduzmu zaštitne mjere;

- (35) budući da su proizvođači odgovorni za štetu prouzrokovanu neispravnim uređajem, prema odredbama Direktive Vijeća 85/374/EEZ ⁽¹⁾; budući da je, prema toj Direktivi, a ne dovodeći u pitanje bilo kakvu odgovornost od strane proizvođača, bilo koja osoba koja uvozi uređaj u Zajednicu s namjerom njegove prodaje odgovorna tijekom svog poslovanja; budući da su proizvođač, njegov ovlašteni predstavnik odnosno osoba odgovorna za stavljanje uređaja na tržište Zajednice odgovorni prema pravilima zakona o ugovornoj ili izvanugovornoj odgovornosti u državama članicama;
- (36) budući da će se odgovarajuće mjere koje će poduzeti države članice ili Komisija odrediti u skladu s općim načelima prava Zajednice, posebno načelima objektivnosti, razmjernosti i nediskriminacije u slučaju kada uređaj, za koji se tvrdi kako je usklađen s odredbama ove Direktive, uzrokuje ozbiljnu štetu na mreži ili štetne radijske smetnje;
- (37) budući da je 22. srpnja 1993. Vijeće donijelo Odluku 93/465/EEZ o modulima različitih faza postupaka ocjene sukladnosti i pravilima stavljanja i uporabi oznake sukladnosti CE, namijenjenih za primjenu u direktivama o tehničkom usklađivanju ⁽²⁾; budući da primjenjive postupke ocjene sukladnosti treba odabrati između raspoloživih modula utvrđenih u toj odluci;
- (38) budući da države članice mogu zahtijevati da prijavljena tijela koja one odrede i njihova nadzorna tijela dobiju potvrde o akreditaciji prema odgovarajućim europskim normama;
- (39) budući da je prikladno da se udovoljavanje radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme zahtjevima direktiva 73/23/EEZ i 89/336/EEZ može prikazati uporabom postupaka navedenih u tim direktivama, tamo gdje uređaj potpada pod njihovo područje primjene; budući da se, kao posljedica, postupak utvrđen člankom 10. stavkom 1. Direktive 89/336/EEZ može rabiti tamo gdje primjena usklađenih normi predstavlja preduvjet udovoljavanja zaštitnim zahtjevima; budući da se

postupak utvrđen člankom 10. ⁽³⁾ može rabiti u slučaju kada proizvođač nije primijenio usklađene norme ili kada takve norme ne postoje;

- (40) budući da poduzeća iz Zajednice trebaju imati učinkovit i usporediv pristup tržištima trećih zemalja te uživati tretman u trećim zemljama koji je sličan onome kakav se nudi u Zajednici prema poduzećima koja su u potpunosti u vlasništvu, većinskim dijelom u vlasništvu ili ih učinkovito kontroliraju državljani dotičnih trećih zemalja;
- (41) budući da je poželjno uspostaviti odbor u kojemu će se zajedno okupiti strane izravno uključene u provedbu propisa o radijskoj opremi i telekomunikacijskoj terminalnoj opremi, posebno državna tijela za ocjenu sukladnosti i državna tijela odgovorna za nadzor tržišta, s ciljem pomaganja Komisiji u postizanju usklađene i razmjerne primjene odredaba kako bi se udovoljilo potrebama tržišta i najšire javnosti; budući da se, tamo gdje je to prikladno, treba savjetovati s predstavnicima telekomunikacijskih operatora, korisnika, potrošača, proizvođača i davatelja usluga;
- (42) budući da je *modus vivendi* između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, koji se odnosi na provedbene mjere akata donesen u skladu s postupkom utvrđenim u članku 189.b Ugovora sklopljenog 20. prosinca 1994. ⁽⁴⁾;
- (43) budući da Komisija treba nastaviti s preispitivanjem provedbe i praktične primjene ove i ostalih relevantnih direktiva te poduzimati mjere kojima će osigurati koordiniranu primjenu svih relevantnih direktiva kako bi se izbjeglo ometanje telekomunikacijske opreme koje utječe na zdravlje ljudi ili je štetno za imovinu;
- (44) budući da se funkcioniranje ove Direktive treba preispitati nakon izvjesnog vremena, u kontekstu razvoja telekomunikacijskog sektora, iskustva stečenog primjenom bitnih zahtjeva te postupaka ocjene sukladnosti iz ove Direktive;
- (45) budući da je neophodno osigurati da s uvođenjem promjena u regulatorni režim, postoji miran prijelaz iz prethodnog režima kako bi se izbjegao poremećaj na tržištu i pravna nesigurnost;

⁽¹⁾ SL L 210, 7.8.1985., str. 29.

⁽²⁾ SL L 220, 30.8.1993., str. 23.

⁽³⁾ SL L 220, 30.8.1993., str. 23.

⁽⁴⁾ SL C 102, 4.4.1996., str. 1.

- (46) budući da ova Direktiva zamjenjuje Direktivu 98/13/EZ, koju u skladu s tim treba staviti izvan snage; budući da se direktive 73/23/EEZ i 89/336/EEZ više neće primjenjivati na uređaje koji potpadaju pod područje primjene ove Direktive, uz iznimku zaštitnih i sigurnosnih zahtjeva te određenih postupaka ocjene sukladnosti,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆI ASPEKTI

Članak 1.

Područje primjene i cilj

1. Ovom se Direktivom utvrđuje regulatorni okvir za stavljanje na tržište, slobodno kretanje i stavljanje u funkciju radijske opreme i telekomunikacijske terminalne opreme u Zajednici.

2. Tamo gdje uređaj definiran člankom 2. točkom (a) uključuje, kao svoj sastavni dio, odnosno kao dodatnu opremu:

- (a) medicinski proizvod u smislu članka 1. Direktive Vijeća 93/42/EEZ od 14. lipnja 1993. o medicinskim pomagalicama ⁽¹⁾; odnosno
- (b) aktivni medicinski implantat u smislu članka 1. Direktive Vijeća 90/385/EEZ od 20. lipnja 1990. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na aktivne medicinske implantate ⁽²⁾,

uređajem će upravljati ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje primjenu direktiva 93/42/EEZ i 90/385/EEZ o medicinskim proizvodima, odnosno aktivnim medicinskim implantatima.

3. Tamo gdje uređaj čini komponentu ili posebnu tehničku jedinicu vozila u smislu Direktive Vijeća 72/245/EEZ ⁽³⁾ o radijskim smetnjama (elektromagnetskoj kompatibilnosti) vozila, odnosno ako čini komponentu ili posebnu tehničku jedinicu vozila u smislu članka 1. Direktive Vijeća 92/61/EEZ od 30. lipnja 1992. o homologaciji tipa motornih vozila na dva ili tri kotača, uređajem će upravljati ova Direktiva, ne dovodeći u pitanje primjenu Direktive 72/245/EEZ odnosno Direktive 92/61/EEZ.

4. Ova se Direktiva ne primjenjuje na opremu navedenu u Prilogu I.

5. Ova se Direktiva ne primjenjuje na uređaj koji se rabi isključivo za aktivnosti koje se odnose na javnu sigurnost,

obranu, državnu sigurnost (uključujući gospodarsku dobrobit države u slučaju aktivnosti koje se odnose na pitanja državne sigurnosti) kao i na aktivnosti države u području kaznenog prava.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „uređaj” znači bilo koja oprema koja je ili radijska oprema ili telekomunikacijska terminalna oprema, ili oboje;
- (b) „telekomunikacijska terminalna oprema” znači proizvod, ili njegova relevantna sastavnica, što omogućuje komunikaciju te čija je namjena povezati se, izravno ili neizravno, na bilo koji način, sa sučeljima javnih telekomunikacijskih mreža (drugim riječima, telekomunikacijske mreže koje se rabe u potpunosti ili djelomično za pružanje javno dostupnih telekomunikacijskih usluga);
- (c) „radijska oprema” znači proizvod, ili njegova odgovarajuća sastavnica, što je sposoban komunicirati odašiljanjem i/ili primanjem radijskih valova, rabeći spektar dodijeljen zemaljskim/svemirskim radijskim komunikacijama;
- (d) „radijski valovi” znači elektromagnetski valovi u rasponu frekvencija od 9 kHz do 3 000 GHz koji se rasprostiru bez umjetnog vođenja;
- (e) „sučelje” znači:
 - i. priključna točka mreže, koja je fizička priključna točka na kojoj korisnik pruža pristup javnoj telekomunikacijskoj mreži; i/ili
 - ii. zračno sučelje koje pobliže određuje radijski priključak između radijske opreme zajedno
 s njihovim tehničkim specifikacijama;
- (f) „razred opreme” znači razred koji označuje određene vrste uređaja koji se, prema ovoj Direktivi, smatraju sličnima te onih sučelja za koja je uređaj projektiran. Jedan uređaj može pripadati u više razreda opreme;
- (g) „tehnički konstrukcijski dokument” znači dokument koji opisuje uređaj i daje podatke i objašnjenja o primjeni odgovarajućih bitnih zahtjeva;
- (h) „usklađena norma” znači tehnička specifikacija koju je donijelo priznato tijelo za normiranje, prema mandatu koji mu je povjerila Komisija, u skladu s postupcima iz Direktive 98/34/EZ u svrhu uspostavljanja europskog zahtjeva, čije poštovanje nije obvezno.

⁽¹⁾ SL L 169, 12.7.1993., str. 1.

⁽²⁾ SL L 152, 6.7.1972., str. 15., Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom Komisije 95/54/EZ (SL L 266, 8.11.1995., str. 1.).

⁽³⁾ SL L 225, 10.8.1992., str. 72., Direktiva kako je izmijenjena Aktom o pristupanju iz 1994.

- (i) „štetna smetnja” znači smetnja koja ugrožava rad radionavigacijske službe ili drugih sigurnosnih službi, odnosno koja na drugi način ozbiljno umanjuje kakvoću, ometa ili opetovano prekida radiokomunikacijsku službu koja radi u skladu s propisima Zajednice ili državnim propisima koji se mogu primijeniti.

Članak 3.

Bitni zahtjevi

1. Sljedeći bitni zahtjevi primjenjuju se na sve uređaje:
 - (a) zaštita zdravlja i sigurnosti korisnika i bilo koje druge osobe, uključujući ciljeve koji se odnose na sigurnosne zahtjeve sadržane u Direktivi 73/23/EEZ, ali bez primjene naponskih ograničenja;
 - (b) zaštitni zahtjevi u vezi s elektromagnetskom kompatibilnošću, sadržanom u Direktivi 89/336/EEZ.
2. K tomu, radijska oprema treba biti izrađena na takav način da učinkovito rabi spektar dodijeljen zemaljskim/svemirskim radijskim komunikacijama i orbitalnim resursima s ciljem izbjegavanja štetnog utjecaja.
3. U skladu s postupkom navedenim u članku 15. Komisija može odlučiti da uređaj koji pripada u određeni razred opreme ili uređaj određene vrste treba biti izrađen tako da:
 - (a) ima mogućnost umreženog rada s drugim uređajima te da se može priključiti na odgovarajuće vrste sučelja diljem Zajednice; i/ili da
 - (b) ne šteti mreži ili njezinom funkcioniranju niti zlorabi mrežne resurse, čime uzrokuje neprihvatljivo umanjivanje kakvoće usluge; i/ili da
 - (c) uključuje zaštitne mehanizme kako bi osigurao zaštitu osobnih podataka i privatnosti korisnika i pretplatnika; i/ili da
 - (d) podržava određene funkcije kojima se izbjegava prevara; i/ili da
 - (e) podržava određene funkcije kojima se osigurava pristup hitnim službama; i/ili da
 - (f) podržava određene funkcije kako bi se olakšala njegova uporaba korisnicima s invaliditetom.

Članak 4.

Obavješćivanje i objavljivanje specifikacija sučelja

1. Države članice obavješćuju Komisiju o sučeljima koja su one regulirale, ako Komisija o dotičnim sučeljima nije izvješćena prema odredbama Direktive 98/34/EZ. Nakon savjetovanja s odborom, u skladu s postupkom navedenim u članku 15. Komisija će uspostaviti jednakost između gore navedenih sučelja te dodijeliti identifikator razreda opreme, o čemu će detalji biti objavljeni u *Službenom listu Europskih zajednica*.
2. Svaka država članica obavješćuje Komisiju o vrstama sučelja koje u toj državi nude operatori javnih telekomunikacijskih mreža. Države članice osiguravaju da takvi operatori objave točne i odgovarajuće tehničke specifikacije takvih sučelja prije no što usluge koje se pružaju putem takvih sučelja postanu javno dostupne te da redovito objavljuju svaku ažuriranu specifikaciju. Specifikacije moraju biti dovoljno detaljne, kako bi se omogućilo projektiranje telekomunikacijske terminalne opreme koja je sposobna rabiti sve usluge koje se pružaju putem odgovarajućeg sučelja. Specifikacije uključuju, *inter alia*, sve podatke neophodne kako bi se omogućilo proizvođačima da provedu, prema vlastitom izboru, odgovarajuća ispitivanja za bitne zahtjeve koji se primjenjuju na telekomunikacijsku terminalnu opremu. Države članice osiguravaju da te specifikacije budu javno dostupne kod operatora.

Članak 5.

Usklađene norme

1. Ako uređaj udovoljava odgovarajućim usklađenim normama ili njihovim dijelovima, čiji su referentni brojevi objavljeni u *Službenom listu Europskih zajednica*, države članice će pretpostaviti kako je on u skladu s onim bitnim zahtjevima iz članka 3. koji su obuhvaćeni gore navedenim usklađenim normama ili njihovim dijelovima.
2. Ako država članica ili Komisija smatra kako udovoljavanje usklađenoj normi ne osigurava usklađenost s bitnim zahtjevima iz članka 3., koje navedena norma treba obuhvaćati, Komisija ili dotična država članica iznijet će problem pred odbor.
3. U slučaju nedostataka usklađenih normi u vezi s bitnim zahtjevima, Komisija može nakon savjetovanja s odborom te u skladu s postupkom navedenim u članku 14. objaviti u *Službenom listu Europskih zajednica* smjernice o tumačenju usklađenih normi ili uvjeta pod kojima udovoljavanje toj normi predstavlja preduvjet sukladnosti. Nakon savjetovanja s odborom te u skladu s postupkom navedenim u članku 14. Komisija može povući usklađene norme objavljivanjem obavijesti u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 6.

Stavljanje proizvoda na tržište

1. Države članice osiguravaju da se uređaj stavlja na tržište samo ako udovoljava odgovarajućim bitnim zahtjevima utvrđenim u članku 3. te drugim relevantnim odredbama ove Direktive, kada se pravilno instalira, održava i upotrebljava u svrhu za koju je namijenjen. On neće podlijegati drugim nacionalnim odredbama koje se odnose na stavljanje na tržište.

2. Donoseći odluku u vezi s primjenom bitnih zahtjeva prema članku 3. stavku 3., Komisija određuje datum primjene zahtjeva. Ako se utvrdi kako određeni razred opreme treba udovoljavati određenim bitnim zahtjevima prema članku 3. stavku 3., bilo koji uređaj iz dotičnog razreda opreme, koji je stavljen na tržište prije datuma primjene određivanja Komisije, može se i dalje stavljati na tržište tijekom razumnog vremenskog razdoblja. Komisija određuje datum primjene i vremensko razdoblje u skladu s postupkom utvrđenim u članku 14.

3. Države članice osiguravaju da proizvođač ili osoba odgovorna za stavljanje uređaja na tržište pruža informacije korisniku o namjeni za koju će se uređaj koristiti, zajedno s deklaracijom o udovoljavanju bitnim zahtjevima. Kad je riječ o radijskoj opremi, dovoljno je kao informaciju navesti, na pakiranju i uputama za rukovanje uređajem, države članice ili zemljopisno područje unutar države članice gdje se uređaj namjerava rabiti te upozoriti korisnika putem oznaka na uređaju iz Priloga VII. stavka 5. na potencijalna ograničenja ili zahtjeve za odobrenje uporabe radijske opreme u pojedinim državama članicama. Kada je riječ o telekomunikacijskoj terminalnoj opremi, takve informacije trebale bi biti dovoljne za određivanje sučelja javnih telekomunikacijskih mreža na koje se dotična oprema namjerava priključiti. Takve informacije moraju biti vidljivo označene kod svih uređaja.

4. U slučaju radijske opreme koja rabi radiofrekvencijski pojas čija uporaba nije usklađena diljem Zajednice, proizvođač, njegov ovlašten predstavnik sa poslovnim nastanom u Zajednici, ili osoba odgovorna za stavljanje opreme na tržište, obavješćuje državno tijelo odgovorno u relevantnoj državi članici za upravljanje spektrom o namjeri stavljanja takve opreme na njezino nacionalno tržište.

Ova se obavijest predaje najkasnije četiri tjedna prije stavljanja opreme na tržište te treba sadržavati informacije o tehničkim značajkama opreme (posebno radiofrekvencijski pojas, širinu kanala, vrstama modulacije i izračenu snagu) kao i identifikacijski broj prijavljenog tijela iz Priloga IV. ili Priloga V.

Članak 7.

Stavljanje u pogon i pravo priključenja

1. Države članice dopustit će stavljanje u pogon uređaja u svrhu za koju je namijenjen u slučaju kada on udovoljava odgovarajućim bitnim zahtjevima iz članka 3. te drugim mjerodavnim odredbama ove Direktive.

2. Neovisno o stavku 1. te ne dovodeći u pitanje uvjete priložene odobrenju za pružanje dotične usluge u skladu s pravom Zajednice, države članice mogu ograničiti stavljanje u pogon radijske opreme isključivo zbog razloga koji se odnose na učinkovitu i prikladnu uporabu radiofrekvencijskog spektra, izbjegavanje štetnih smetnji ili pitanja koja se odnose na zdravlje ljudi.

3. Ne dovodeći u pitanje stavak 4., države članice osiguravaju da operatori javnih telekomunikacijskih mreža ne odbiju priključenje telekomunikacijske terminalne opreme na odgovarajuća sučelja iz tehničkih razloga, ako ta oprema udovoljava primjivim zahtjevima iz članka 3.

4. Ako država članica smatra kako uređaj, za kojeg se tvrdi da udovoljava odredbama ove Direktive, uzrokuje ozbiljno oštećenje na mreži ili stvara štetne smetnje, odnosno ako ometa njezin rad, operator može biti ovlašten da uskrati priključenje, isključi takav uređaj odnosno povuče ga iz pogona. Države članice obavješćuju Komisiju o svakom takvom ovlaštenju, a Komisija saziva sastanak odbora kako bi mu dala mogućnost izjašnjenja o tom pitanju. Nakon savjetovanja s odborom, Komisija može pokrenuti postupke iz članka 5. stavaka 2. i 3. Komisija i države članice mogu također poduzeti druge odgovarajuće mjere.

5. U izvanrednim okolnostima, operator može isključiti uređaj ako zaštita mreže nalaže isključivanje uređaja bez odgode te ako se korisniku može pružiti alternativno rješenje, bez odgode i bez dodatnih troškova za njega. Operator odmah izvješćuje državno tijelo odgovorno za provedbu stavka 4. i članka 9.

Članak 8.

Slobodno kretanje uređaja

1. Države članice neće zabraniti, ograničiti ili spriječiti stavljanje na tržište i stavljanje u pogon na svom državnom području uređaja koji nosi oznaku CE iz Priloga VII., koja označuje njegovu sukladnost sa svim odredbama ove Direktive, uključujući postupke za ocjenu sukladnosti navedene u poglavlju II. Ovo ne dovodi u pitanje članak 6. stavak 4., članak 7. stavak 2. i članak 9. stavak 5.

2. Na trgovačkim sajmovima, izložbama, prikazivanjima itd., države članice neće stvarati bilo kakve prepreke izlaganju uređaja koji nije u skladu s ovom Direktivom, pod uvjetom da vidljiva oznaka jasno označuje kako se takav uređaj ne može prodavati ni staviti u pogon dokle god ne bude bio u skladu s ovom Direktivom.

3. Tamo gdje je uređaj podložan drugim direktivama koje se odnose na ostale aspekte te koje također omogućuju pričvršćivanje CE oznake, potonja će oznaka navesti kako takav uređaj ispunjava odredbe i tih drugih direktiva. Međutim, ako jedna ili više tih direktiva dopuštaju proizvođaču, tijekom prijelaznog razdoblja, odabir aranžmana koje će primijeniti, tada će CE oznaka naznačiti kako uređaj ispunjava odredbe samo onih direktiva koje proizvođač primjenjuje. U tom slučaju, detalji tih direktiva, objavljeni u *Službenom listu Europskih zajednica*, moraju biti navedeni u dokumentima, obavijestima ili uputama koje te direktive zahtijevaju te koji se prilažu uz takve proizvode.

Članak 9.

Zaštitne mjere

1. Ako država članica utvrdi kako uređaj koji pripada u područje primjene ove Direktive ne udovoljava zahtjevima ove Direktive, poduzima sve odgovarajuće mjere na svom državnom području kako bi povukla uređaj s tržišta ili ga izbacila iz funkcije, zabranila njegovo stavljanje na tržište ili stavljanje u pogon odnosno kako bi ograničila njegovo slobodno kretanje.

2. Dotična država članica odmah će izvijestiti Komisiju o svakoj takvoj mjeri, navodeći razloge za svoju odluku te je li nesukladnost posljedica:

- (a) nepravilne primjene usklađenih normi iz članka 5. stavka 1.;
- (b) nedostataka u usklađenim normama iz članka 5. stavka 1.;
- (c) nemogućnosti zadovoljavanja zahtjeva iz članka 3., kad uređaj ne udovoljava usklađenim normama iz članka 5. stavka 1.

3. Ako se mjere iz stavka 1. pripisuju nepravilnoj primjeni usklađenih normi iz članka 5. stavka 1. ili nemogućnosti zadovoljavanja zahtjeva iz članka 3., kad uređaj ne udovoljava usklađenim normama iz članka 5. stavka 1., Komisija se savjetuje sa zainteresiranim stranama čim je prije moguće. Komisija odmah izvješćuje države članice o svojim saznanjima te o svom mišljenju jesu li mjere opravdane, u roku od dva mjeseca od primitka obavijesti o gore navedenim mjerama.

4. Ako se odluka iz stavka 1. pripisuje nedostacima u usklađenim normama iz članka 5. stavka 1., Komisija iznosi pitanje pred odbor u roku od dva mjeseca. Odbor donosi mišljenje u skladu s postupkom navedenim u članku 14. Nakon takvog

savjetovanja, Komisija obavješćuje države članice o svojim saznanjima te o svom mišljenju je li aktivnost koju je poduzela država članica opravdana. Ako Komisija utvrdi da je aktivnost opravdana, odmah pokreće postupak iz članka 5. stavka 2.

5. (a) Neovisno o odredbama članka 6., država članica može, djelujući u skladu s Ugovorom te posebno njegovim člankom 30. i 36., donijeti odgovarajuće mjere s ciljem:

- i. zabrane ili ograničavanja stavljanja na svoje tržište; i/ili
- ii. zahtijevanja povlačenja sa svog tržišta

radijske opreme, uključujući one vrste radijske opreme koja je izazvala ili za koju se s razlogom smatra kako bi mogla izazvati štetne smetnje, uključujući smetnje na postojećim ili planiranim uslugama u okviru frekvencijskog pojasa dodijeljenog na nacionalnoj razini;

(b) Ako država članica poduzima mjere u skladu s podstavkom (a), ona o dotičnim mjerama odmah izvješćuje Komisiju, precizirajući razloge za njihovo donošenje.

6. Kada država članica izvijesti Komisiju o mjeri iz stavka 1. ili 5., Komisija sa svoje strane izvješćuje ostale države članice te se savjetuje s odborom u vezi s tim pitanjem.

Ako nakon takvog savjetovanja Komisija utvrdi da je:

- mjera opravdana, ona će o tomu odmah izvijestiti državu članicu koja je poduzela inicijativu, kao i druge države članice,
- mjera nije opravdana, ona će o tomu odmah izvijestiti državu članicu te zahtijevati od nje povlačenje mjere.

7. Komisija vodi evidenciju slučajeva o kojima su je obavijestile države članice, koja je državama članicama dostupna na njihov zahtjev.

POGLAVLJE II.

OCJENJIVANJE SUKLADNOSTI

Članak 10.

Postupci ocjenjivanja sukladnosti

1. Postupci ocjenjivanja sukladnosti utvrđeni ovim člankom provode se kako bi se prikazala sukladnost uređaja sa svim relevantnim bitnim zahtjevima utvrđenim u članku 3.

2. Prema izboru proizvođača, sukladnost uređaja s bitnim zahtjevima utvrđenim u članku 3. stavku 1. točkama (a) i (b) može se prikazati uporabom postupaka utvrđenih Direktivom 73/23/EEZ, odnosno Direktivom 89/336/EEZ, u slučaju kada uređaj spada u područje primjene tih direktiva, kao alternativno rješenje dolje navedenim postupcima.

3. Telekomunikacijska terminalna oprema, koja ne rabi spektar dodijeljen zemaljskim/svemirskim radijskim komunikacijama, kao i prijemni dijelovi radijske opreme podložni su postupcima opisanima u bilo kojem od priloga II., IV. ili V. prema izboru proizvođača.

4. Ako je proizvođač primijenio usklađene norme iz članka 5. stavka 1., radijska oprema koja nije unutar područja primjene stavka 3. podložna je postupcima opisanima u bilo kojem od priloga III., IV. ili V. prema izboru proizvođača.

5. Ako proizvođač nije primijenio usklađene norme iz članka 5. stavka 1., odnosno ako je primijenio samo dio njih, radijska oprema koja nije unutar područja primjene stavka 3. ovog članka podložna je postupcima opisanima bilo u prilogima IV. ili V. prema izboru proizvođača.

6. Evidencija i korespondencija koje se odnose na postupke ocjenjivanja sukladnosti iz stavaka 2. do 5. treba biti na službenom jeziku države članice u kojoj će se postupak provesti, ili na jeziku koje je prihvatilo uključeno prijavljeno tijelo.

Članak 11.

Prijavljena tijela i nadzorna tijela

1. Države članice obavješćuju Komisiju o tijelima koja su odredile za provedbu mjerodavnih zadaća iz članka 10. Države članice primjenjuju kriterije navedene u Prilogu VI. pri određivanju dotičnih tijela.

2. Države članice obavješćuju Komisiju o tijelima osnovanima na svom teritoriju, koja će provoditi poslove nadzora koji su povezani s djelovanjem ove Direktive.

3. Komisija objavljuje popis prijavljenih tijela, zajedno s njihovim identifikacijskim brojevima i zadaćama koje su im povjerene, u *Službenom listu Europskih zajednica*. Komisija također objavljuje popis nadzornih tijela u *Službenom listu Europskih zajednica*. Države članice pružaju Komisiji sve potrebne informacije kako bi ti popisi bili ažurirani.

POGLAVLJE III.

OZNAKA SUKLADNOSTI CE I NATPISI

Članak 12.

Oznaka CE

1. Uređaj koji udovoljava svim relevantnim bitnim zahtjevima bit će označen oznakom sukladnosti CE iz Priloga VII. Ona se stavlja pod odgovornost proizvođača, njegovog ovlaštenog predstavnika u Zajednici, odnosno osobe odgovorne za stavljanje tog uređaja na tržište.

Ako se koriste postupci utvrđeni u Prilogu III., IV. ili V., uz oznaku se navodi i identifikacijski broj prijavljenog tijela iz članka 11. stavka 1. Osim toga, radijska oprema mora biti dodatno označena razredom opreme, ako joj je takav razred dodijeljen. Bilo koja druga oznaka može se staviti na dotičnu opremu pod uvjetom da se na taj način ne smanji vidljivost i čitljivost oznake CE.

2. Nijedan uređaj, bez obzira na to udovoljava li relevantnim bitnim zahtjevima ili ne, ne smije nositi bilo koju drugu oznaku koja bi mogla zavarati treće strane značenjem i oblikom oznake CE određene Prilogom VII.

3. Nadležna država članica poduzima odgovarajuću mjeru protiv bilo koje osobe koja je stavila oznaku koja nije usklađena sa stavcima 1. i 2. Ako se osoba koja je stavila oznaku ne može utvrditi, odgovarajuća mjera može se poduzeti protiv osobe u čijem je posjedu uređaj bio u trenutku utvrđivanja nesukladnosti.

4. Na svakom uređaju moraju se nalaziti podaci o tipu, seriji, serijskom broju i nazivu proizvođača ili osobe odgovorne za stavljanje uređaja na tržište.

POGLAVLJE IV.

ODBOR

Članak 13.

Sastav odbora

Komisiji pomaže odbor, Odbor za ocjenjivanje sukladnosti i nadzor tržišta telekomunikacija (TCAM), koji je sastavljen od predstavnika država članica i kojim predsjedava predstavnik Komisije.

Članak 14.

Postupak savjetodavnog odbora

1. Odbor se savjetuje u vezi s pitanjima obuhvaćenim člankom 5., člankom 6. stavkom 2., člankom 7. stavkom 4., člankom 9. stavkom 4. i Prilogom VII. (5).

2. Komisija se povremeno savjetuje s odborom oko zadaća nadzora vezanih uz primjenu ove Direktive te, kad je to potrebno, izdaju smjernice u vezi s tim pitanjem.

3. Predstavnik Komisije predlaže odboru nacrt mjera koje treba poduzeti. Odbor donosi svoje mišljenje o nacrtu unutar vremenskog roka koji može utvrditi predsjedavajući odbora s obzirom na hitnost pitanja, glasovanjem, ako je to potrebno.

Mišljenje će se zabilježiti u zapisniku sa sastanka; k tomu, svaka država članica ima pravo zatražiti da se njezin stav navede u zapisniku.

Komisija će u najvećoj mogućoj mjeri voditi računa o mišljenju koje je donio odbor. Ona će izvijestiti odbor o načinu na koji se njegovo mišljenje uzelo u obzir te će donijeti odluku u roku od mjesec dana nakon primitka mišljenja odbora.

4. Komisija će se povremeno savjetovati s predstavnicima davatelja telekomunikacijskih mreža, potrošačima i proizvođačima. Ona će redovito izvješćivati odbor o ishodu takvih savjetovanja.

Članak 15.

Postupak regulatornog odbora

1. Neovisno o odredbama članka 14., sljedeći postupak primjenjuje se u vezi s pitanjima obuhvaćenim člankom 3. stavkom 3. i člankom 4. stavkom 1.

2. Predstavnik Komisije predlaže odboru nacrt mjera koje se treba poduzeti. Odbor donosi svoje mišljenje o nacrtu unutar vremenskog roka koji predsjedavajući odbora može postaviti s obzirom na hitnost pitanja. Mišljenje se donosi većinom glasova utvrđenom u članku 148. stavku 2. Ugovora u slučaju odluka koje Vijeće mora donijeti na prijedlog Komisije. Glasovi predstavnika država članica unutar odbora ponderiraju se na način utvrđen u tom članku. Predsjedavajući ne glasuje.

3. Komisija usvaja predviđene mjere ako su one u skladu s mišljenjem odbora.

Ako predviđene mjere nisu u skladu s mišljenjem odbora, odnosno ako nije doneseno nikakvo mišljenje, Komisija bez odlaganja podnosi Vijeću prijedlog koji se odnosi na mjere koje treba poduzeti. Vijeće donosi odluku kvalificiranom većinom.

Ako Vijeće ne reagira nakon isteka razdoblja od tri mjeseca od dana obraćanja Vijeću, Komisija usvaja predložene mjere.

POGLAVLJE V.

KONAČNE I PRIJELAZNE ODREDBE

Članak 16.

Treće zemlje

1. Države članice mogu obavijestiti Komisiju o bilo kakvim općim poteškoćama s kojima su se poduzeća iz Zajednice susrela, *de jure* ili *de facto*, u vezi sa stavljanjem proizvoda na tržište trećih zemalja, o kojima imaju saznanja.

2. Kada god Komisija ima saznanja o takvim poteškoćama, ona može, ako je to potrebno, podnijeti prijedlog Vijeću za odgovarajuće ovlaštenje za pregovore o usporedivim pravima za poduzeća iz Zajednice u tim trećim zemljama. Vijeće donosi odluku kvalificiranom većinom.

3. Mjere poduzete prema stavku 2. ne dovode u pitanje obveze Zajednice i država članica prema relevantnim međunarodnim ugovorima.

Članak 17.

Preispitivanje i izvješćivanje

Komisija će preispitati djelovanje ove Direktive te o tomu izvijestiti Europski parlament i Vijeće, prvom prigodom najkasnije 7. listopada 2000., 18 mjeseci nakon stupanja na snagu ove Direktive te nakon toga svake treće godine. Izvješće će obuhvatiti napredak u izradi relevantnih normi i sve probleme koji su se pojavili tijekom provedbe. Izvješće će također obuhvatiti aktivnosti odbora, ocijeniti napredak u postizanju otvorenog konkurentnog tržišta uređaja na razini Zajednice te razmotriti kako se treba razvijati regulatorni okvir stavljanja na tržište i stavljanja u pogon uređaja kako bi se:

- osiguralo postizanje koherentnog sustava na razini Zajednice za sve uređaje;
- omogućila konvergencija sektora telekomunikacija, audiovizualnog sektora i sektora informacijske tehnologije;
- omogućilo usklađivanje regulatornih mjera na međunarodnoj razini.

Izvješće će posebno ispitati jesu li bitni zahtjevi još uvijek neophodni za sve kategorije obuhvaćenih uređaja te jesu li postupci sadržani u trećem stavku Priloga IV. razmjerni cilju osiguranja da uređaji koje pokriva taj prilog udovoljavaju osnovnim zahtjevima. Ako je to potrebno, u izvješću se mogu predložiti dodatne mjere za punu provedbu cilja Direktive.

Članak 18.**Prijelazne odredbe**

1. Norme prema Direktivi 73/23/EEZ, odnosno Direktivi 89/336/EEZ, čija su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europskih zajednica*, mogu se koristiti kao osnova za pretpostavku usklađenosti s bitnim zahtjevima iz članka 3. stavka 1. točke (a) i članka 3. stavka 1. točke (b). Zajednički tehnički propisi prema Direktivi 98/13/EZ, čija su upućivanja objavljena u *Službenom listu Europskih zajednica*, mogu se koristiti kao osnova za pretpostavku usklađenosti s drugim relevantnim bitnim zahtjevima iz članka 3. Komisija objavljuje popis upućivanja na te norme u *Službenom listu Europskih zajednica* odmah nakon stupanja na snagu ove Direktive.

2. Države članice neće onemogućavati stavljanje na tržište i stavljanje u pogon uređaja koji je usklađen s odredbama Direktive 98/13/EZ ili s propisima koji su na snazi na njihovom državnom području te koji je stavljen na tržište prvi put prije nego je ova Direktiva stupila na snagu ili najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ove Direktive.

3. Osim bitnih zahtjeva iz članka 3. stavka 1., države članice mogu nastaviti zahtijevati da telekomunikacijska terminalna oprema ne bude u mogućnosti uzrokovati neprihvatljivo umanjivanje kakvoće usluge govorne telefonije dostupne u okviru osnovne usluge utvrđene Direktivom 98/10/EZ, za razdoblje do 30 mjeseci od datuma iz prve rečenice članka 19. stavka 1. te u skladu s odredbama Ugovora.

Država članica će obavijestiti Komisiju o razlozima zbog kojih traži nastavak takvog zahtjeva, o datumu do kojeg dotična usluga više neće trebati zahtjev, kao i o mjerama predviđenima kako bi se taj rok poštovao. Komisija će razmotriti zahtjev, uzimajući u obzir posebnu situaciju u državi članici kao i potrebu osiguranja koherentnog regulatornog okružja na razini Zajednice te će izvjestiti državu članicu smatra li kako posebna situacija u toj državi članici opravdava nastavak te, ako je tako, do kojeg datuma je takvo nastavljanje opravdano.

Članak 19.**Prenošenje**

1. Države članice donose i objavljuju zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do 7. travnja 2000. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. One primjenjuju te odredbe od 8. travnja 2000.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadrže uputu na ovu Direktivu ili se

uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice obavješćuju Komisiju o glavnim odredbama nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 20.**Stavljanje izvan snage**

1. Direktiva 98/13/EZ stavlja se izvan snage od 8. travnja 2000.

2. Ova Direktiva nije posebna direktiva u smislu članka 2. stavka 2. Direktive 89/336/EEZ. Odredbe Direktive 89/336/EEZ ne primjenjuju se na uređaje koji pripadaju u područje primjene ove Direktive, uz iznimku zaštitnih zahtjeva iz članka 4. i Priloga III., kao i postupka ocjenjivanja sukladnosti iz članka 10. stavka 1. i stavka 2. i Priloga I. Direktivi 89/336/EEZ počevši od 8. travnja 2000.

3. Odredbe Direktive 73/23/EEZ ne primjenjuju se na uređaje koji pripadaju u područje primjene ove Direktive, uz iznimku ciljeva u vezi sa sigurnosnim zahtjevima iz članka 2. i Priloga I., kao i postupka ocjenjivanja sukladnosti iz Priloga III. odjeljka B i Priloga IV. Direktivi 73/23/EEZ počevši od 8. travnja 2000.

Članak 21.**Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europskih zajednica*.

Članak 22.**Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 9. ožujka 1999.

Za Europski parlament

Predsjednik

J. M. GIL-ROBLES

Za Vijeće

Predsjednik

W. RIESTER

PRILOG I.

OPREMA KOJA NIJE OBUHVAĆENA OVOM DIREKTIVOM PREMA ČLANKU 1. STAVKU 4.

1. Radijska oprema koju koriste radioamateri u sklopu članka 1. definicije 53. radijskih propisa Međunarodne telekomunikacijske unije (MTU), osim ako je oprema komercijalno dostupna.

Kompleti komponenti koje sastavljaju radioamateri i komercijalna oprema koju su modificirali radioamateri za njihovu uporabu ne smatraju se komercijalno dostupnom opremom.

2. Oprema koja spada u područje primjene Direktive Vijeća 96/98/EZ od 20. prosinca 1996. o pomorskoj opremi ⁽¹⁾.
3. Kablovi i žice.
4. Radijska oprema koja je namijenjena isključivo za prijam zvuka i usluga televizijskog emitiranja.
5. Proizvodi, uređaji i komponente u smislu članka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 od 16. prosinca 1991. o usklađivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u području civilnog zrakoplovstva ⁽²⁾.
6. Oprema i sustavi za upravljanje zračnim prometom u smislu članka 1. Direktive Vijeća 93/65/EEZ od 19. srpnja 1993. o utvrđivanju i uporabi kompatibilnih tehničkih specifikacija za nabavu opreme i sustava za upravljanje zračnim prometom ⁽³⁾.

⁽¹⁾ SL L 46, 17.2.1997., str. 25.

⁽²⁾ SL L 373, 31.12.1991., str. 4. Uredba kako je izmijenjena Uredbom Komisije (EZ) br. 2176/96 (SL L 291, 14.11.1996., str. 15.).

⁽³⁾ SL L 187, 29.7.1993., str. 52. Direktiva kako je zadnje izmijenjena Direktivom Komisije 97/15/EZ (SL L 95, 10.4.1997., str. 16.).

PRILOG II.

POSTUPAK OCJENJIVANJA SUKLADNOSTI IZ ČLANKA 10. STAVKA 3.**Modul A (unutarnja kontrola proizvodnje)**

1. Ovaj modul opisuje postupak kojim proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik s poslovnim nastanom u Zajednici, koji provodi obveze navedene u točki 2., osigurava i izjavljuje kako dotični proizvodi udovoljavaju zahtjevima ove Direktive koji se primjenjuju na njih. Proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik sa sjedištem u Zajednici moraju označiti svaki proizvod oznakom CE te izraditi pisanu izjavu o sukladnosti.
 2. Proizvođač mora utvrditi tehničku dokumentaciju iz točke 4. koju on ili njegov ovlaštenu zastupnik s poslovnim nastanom u Zajednici moraju čuvati u razdoblju od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg proizvoda te je staviti na raspolaganje nadležnom državnom tijelu bilo koje države članice u svrhu inspekcije.
 3. Ako ni proizvođač ni njegov ovlaštenu zastupnik nemaju poslovni nastan u Zajednici, obveza čuvanja dostupne tehničke dokumentacije odgovornost je osobe koja stavlja proizvod na tržište Zajednice.
 4. Tehnička dokumentacija mora omogućiti ocjenjivanje sukladnosti proizvoda s bitnim zahtjevima. Ona mora obuhvaćati projektiranje, proizvodnju i rad proizvoda, posebno:
 - opći opis proizvoda,
 - idejni projekt, proizvodne nacрте i sheme komponenata, sastavnih dijelova, strujnih krugova itd.,
 - opise i objašnjenja potrebna za razumijevanje navedenih nacрте i shema, kao i za rad proizvoda,
 - popis normi iz članka 5. koje se primjenjuju u potpunosti ili djelomično te opise i objašnjenja rješenja kojima se ostvaruje udovoljavanje bitnim zahtjevima Direktive, ako se takve norme iz članka 5. ne primjenjuju ili ne postoje,
 - ishode provedenih izračuna projekta, provedenih ispitivanja itd.,
 - ispitna izvješća.
 5. Proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik moraju uz tehničku dokumentaciju čuvati i primjerak izjave o sukladnosti.
 6. Proizvođač mora poduzeti sve neophodne mjere kako bi proizvodni postupak osigurao sukladnost proizvedenih uređaja s tehničkom dokumentacijom iz točke 2. te sa zahtjevima ove Direktive koji se na njih primjenjuju.
-

PRILOG III.

POSTUPAK OCJENJIVANJA SUKLADNOSTI IZ ČLANKA 10. STAVKA 4.**(Unutarnja kontrola proizvodnje i posebna ispitivanja uređaja) ⁽¹⁾**

Ovaj se Prilog sastoji se od Priloga II. i sljedećih dodatnih zahtjeva:

Za svaku vrstu uređaja sva bitna radijska ispitivanja mora proizvesti proizvođač samostalno ili se ona provode u njegovo ime. Prijavljeno tijelo koje je odabrao proizvođač odlučuje koja se bitna radijska ispitivanja moraju provesti, osim u slučaju kada su ta radijska ispitivanja utvrđena usklađenim normama. Prijavljeno tijelo mora uzeti u obzir prethodne odluke koje su donijela prijavljena tijela koja su zajedno djelovala.

Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik s poslovnim nastanom u Zajednici, odnosno osoba odgovorna za stavljanje uređaja na tržište moraju dati izjavu da su provedena ta ispitivanja i da uređaj udovoljava bitnim zahtjevima te tijekom procesa proizvodnje moraju staviti identifikacijski broj prijavljenog tijela.

PRILOG IV.

POSTUPAK OCJENE USKLAĐENOSTI IZ ČLANKA 10. STAVKA 5.**(Tehnički konstrukcijski dokument)**

Ovaj se Prilog sastoji se od Priloga III. i sljedećih dodatnih zahtjeva:

Tehnički konstrukcijski dokument sastoji se od tehničke dokumentacije opisane u točki 4. Priloga II. i izjave o sukladnosti s posebnim radijskim ispitivanjima opisanim u Prilogu III.

Proizvođač, njegov ovlašteni zastupnik s poslovnim nastanom u Zajednici, odnosno osoba odgovorna za stavljanje uređaja na tržište moraju podnijeti dokument jednom ili više prijavljenih tijela, budući da svako od prijavljenih tijela mora biti obaviješteno o ostalim tijelima koja su zaprimila taj dokument.

Prijavljeno tijelo mora razmotriti dokument te, ako se smatra da sukladnost sa zahtjevima ove Direktive nije pravilno dokazana, može dostaviti svoje mišljenje proizvođaču, njegovom zastupniku ili osobi odgovornoj za stavljanje uređaja na tržište te, u skladu s time, mora također izvijestiti ostala prijavljena tijela koja su zaprimila dokument. Takvo se mišljenje mora dostaviti u roku od četiri tjedna od kada je prijavljeno tijelo zaprimilo dokument. Po primitku ovog mišljenja ili po isteku razdoblja od četiri tjedna, uređaj se može staviti na tržište, ne dovodeći u pitanje članak 6. stavak 4. i članak 9. stavak 5.

Proizvođač ili njegov ovlašteni zastupnik s poslovnim nastanom u Zajednici, odnosno osoba odgovorna za stavljanje uređaja na tržište moraju čuvati dokument u razdoblju od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg uređaja i staviti ga na raspolaganje nadležnim državnim tijelima bilo koje države članice u svrhu inspekcije.

⁽¹⁾ Prilog temeljen na modulu A s dodatnim zahtjevima koji odgovaraju pojedinom sektoru.

PRILOG V.

POSTUPAK OCJENE USKLAĐENOSTI IZ ČLANKA 10.

Potpuno osiguranje kakvoće

1. Potpuno osiguranje kakvoće je postupak u kojem proizvođač koji zadovoljava obveze iz točke 2. osigurava i izjavljuje da dotični proizvodi udovoljavaju zahtjevima iz Direktive koja se primjenjuje na njih. Proizvođač mora svaki proizvod označiti u skladu s člankom 12. stavkom 1. i sastaviti pisanu izjavu o sukladnosti.
2. Proizvođač mora ustrojiti potvrđeni sustav kakvoće za projektiranje, proizvodnju i završni nadzor i ispitivanje proizvoda kao što je navedeno u točki 3. te se mora podvrgnuti nadzoru iz točke 4.
3. Sustav kakvoće
- 3.1. Proizvođač mora prijavljenom tijelu podnijeti zahtjev za ocjenjivanje njegovog sustava kakvoće.

Zamolba mora sadržavati:

- sve bitne podatke o predviđenim proizvodima,
- dokumentaciju o sustavu kakvoće.

- 3.2. Sustav kakvoće mora osigurati sukladnost proizvoda sa zahtjevima iz Direktive koja se primjenjuje na njih. Sve sastavnice, zahtjevi i odredbe koje usvaja proizvođač moraju se dokumentirati na sustavan i uredan način u obliku pisanih metodologija, postupaka i uputa. Ova dokumentacija o sustavu kakvoće mora osigurati opće razumijevanje metodologija i postupaka kakvoće, poput programa, planova, priručnika i zapisa o kakvoći.

On posebno mora sadržavati odgovarajući opis:

- ciljeva kakvoće i organizacijske strukture, odgovornosti i ovlasti uprave u vezi s projektiranjem i kakvoćom proizvoda,
- tehničkih specifikacija, uključujući usklađene norme i tehničke propise kao i odgovarajuće specifikacije ispitivanja koji će se primijeniti te, ako se norme iz članka 5. stavka 1. neće primijeniti u potpunosti, način na koji se osigurava sukladnost s bitnim zahtjevima Direktive koja se primjenjuje na proizvode,
- nadzora projektiranja i tehnika provjere projektiranja, postupaka i sustavnih mjera koje će se primijeniti u projektiranju proizvoda u skladu s obuhvaćenim razredom proizvoda,
- odgovarajućih tehnika, postupaka i sustavnih mjera proizvodnje, upravljanja kakvoćom i osiguranja kakvoće koje će se primijeniti,
- pregleda i ispitivanja koji će se provoditi prije, tijekom te nakon proizvodnje, učestalosti njihove provedbe kao i ishoda ispitivanja provedenih prije proizvodnje, gdje je to prikladno,
- načina kojima se osigurava da prostor i oprema za pregled i ispitivanje poštuju odgovarajuće zahtjeve za provođenje neophodnih testova,
- zapisa o kakvoći, poput izvješća inspekcije i podataka o ispitivanju, podataka o umjeravanju, izvješća o osposobljenosti osoblja itd.,
- načina na koji se nadzire ostvarivanje tražene kakvoće projektiranja i proizvoda, kao i djelotvornosti sustava kakvoće.

- 3.3. Prijavljeno tijelo mora ocijeniti sustav kakvoće kako bi utvrdilo zadovoljava li on zahtjeve iz točke 3.2. Ono mora pretpostaviti udovoljavanje ovim zahtjevima u pogledu sustava kakvoće koji primjenjuju odgovarajuću usklađenu normu.

Prijavljeno tijelo mora posebno ocijeniti osigurava li sustav kontrole kakvoće usklađenost proizvoda sa zahtjevima Direktive u kontekstu relevantne dokumentacije koja je dostavljena u vezi s točkama 3.1. i 3.2. uključujući, ako je to relevantno, ishode ispitivanja koje je dostavio proizvođač.

Povjerenstvo za provjeru mora imati najmanje jednog člana s iskustvom procjenitelja u odgovarajućoj proizvodnoj tehnologiji. Postupak ocjenjivanja mora uključiti posjet proizvođačevim prostorima u svrhu ocjenjivanja.

Proizvođača treba obavijestiti o odluci. Obavijest mora sadržavati zaključke pregleda i obrazloženu odluku o ocjeni.

- 3.4. Proizvođač mora preuzeti odgovornost za ispunjavanje obveza koje proizlaze iz potvrđenog sustava kakvoće te ga mora održavati u odgovarajućem i djelotvornom stanju.

Proizvođač ili njegov ovlaštenu zastupnik moraju izvješćivati prijavljeno tijelo, koje je odobrilo sustav kakvoće, o svakoj namjeri ažuriranja sustava kakvoće.

Prijavljeno tijelo mora procijeniti predložene promjene i utvrditi udovoljava li i nadalje promijenjeni sustav kakvoće zahtjevima iz točke 3.2., odnosno je li potrebna ponovna procjena.

Ono mora o svojoj odluci obavijestiti proizvođača. Obavijest mora sadržavati zaključke procjene i obrazloženu odluku o ocjeni.

4. EZ nadzor pod odgovornošću prijavljenog tijela

- 4.1. Svrha nadzora je osigurati da proizvođač uredno ispunjava obveze koje proizlaze iz odobrenog sustava kakvoće.

- 4.2. Proizvođač mora dopustiti prijavljenom tijelu, u svrhu provođenja nadzora, pristup lokacijama za projektiranje, proizvodnju, nadzor, ispitivanje i skladištenje te mu mora pružiti sve potrebne podatke, posebno:

- dokumentaciju o sustavu kakvoće,
- zapise o kakvoći koju je predvidio projektni dio sustava kakvoće, poput rezultata analiza, izračuna, ispitivanja itd.,
- zapise o kakvoći koju je predvidio proizvodni dio sustava kakvoće, poput izvješća o nadzoru i podataka o ispitivanju, podataka o umjeravanju, izvješća o osposobljenosti osoblja itd.

- 4.3. Prijavljeno tijelo mora obavljati provjere u razumnim vremenskim razmacima kako bi osiguralo da proizvođač održava i primjenjuje sustav kakvoće te mora proizvođaču dostaviti izvješće o obavljenoj provjeri.

- 4.4. K tomu, prijavljeno tijelo može obaviti nenajavljeni obilazak proizvođača. Prigodom takvog obilaska, prijavljeno tijelo može provoditi ispitivanja samo ili ih dati na provedbu nekom drugom kako bi provjerilo pravilno djelovanje sustava kakvoće ako to potrebno; ono mora dostaviti proizvođaču izvješće o obilasku te, ako je ispitivanje provedeno, također i ispitno izvješće.

5. Proizvođač mora, u razdoblju od najmanje 10 godina od dana proizvodnje posljednjeg uređaja staviti na raspolaganje državnim tijelima:

- dokumentaciju iz druge alineje točke 3.1.,
- ažuriranje iz drugog stavka točke 3.4.,
- odluke i izvješća prijavljenog tijela iz posljednjeg stavka točke 3.4. i iz točaka 4.3. i 4.4.

6. Svako prijavljeno tijelo mora omogućiti drugim nadležnim tijelima pristup odgovarajućim podacima koji se odnose na izdane i povučene potvrde o sustavu kakvoće, uključujući upute na dotični(-e) proizvod(e).

PRILOG VI.

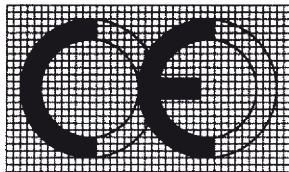
MINIMALNI KRITERIJI KOJE TREBAJU ISPUNITI DRŽAVE ČLANICE KOD ODREĐIVANJA PRIJAVLJENIH TIJELA U SKLADU S ČLANKOM 11. STAVKOM 1.

1. Prijavljeno tijelo, njegov ravnatelj te osoblje odgovorno za provođenje zadaća za koje je prijavljeno tijelo osnovano, ne smiju biti projektanti, proizvođači, dobavljači ili ugrađivači radijske opreme ili telekomunikacijske terminalne opreme, odnosno operatori mreže ili davatelji usluga, niti ovlaštene zastupnici bilo koje od tih stranaka. Oni moraju biti neovisni i ne smiju biti izravno uključeni u projektiranje, proizvodnju, marketing ili održavanje radijske opreme ili telekomunikacijske terminalne opreme, niti smiju predstavljati stranke uključene u gore navedene djelatnosti. Ovo ne isključuje mogućnost razmjene tehničkih podataka između proizvođača i prijavljenog tijela.
 2. Prijavljeno tijelo i njegovo osoblje moraju provoditi zadaće za koje je prijavljeno tijelo osnovano s najvišim stupnjem profesionalnog integriteta i tehničke sposobnosti te moraju biti oslobođeni od svih pritisaka i utjecaja, posebno financijskih, koji bi mogli utjecati na njihovo donošenje odluka ili na ishod bilo kojeg ispitivanja, posebno u pogledu osoba ili skupina osoba koje su zainteresirane za te ishode.
 3. Prijavljeno tijelo mora imati na raspolaganju potrebno osoblje i prostorije koje će mu omogućiti pravilno obavljanje administrativnih i tehničkih poslova u vezi s obavljanjem zadaća za koje je ovlašteno.
 4. Osoblje odgovorno za obavljanje ispitivanja mora imati:
 - odgovarajuću tehničku i stručnu naobrazbu,
 - zadovoljavajuću osposobljenost za obavljanje ispitivanja koja provodi te odgovarajuće iskustvo u obavljanju takvih ispitivanja,
 - sposobnost izrade potvrda, zapisa i ispitnih izvješća kojima se dokazuju obavljena ispitivanja.
 5. Nepristranost osoblja koje obavlja ispitivanja mora biti zajamčena. Njihova naknada za rad ne smije ovisiti o broju obavljenih ispitivanja, niti o ishodima takvih ispitivanja.
 6. Prijavljeno tijelo mora biti osigurano od odgovornosti, osim u slučaju da njegovu odgovornost preuzimaju države članice u skladu s nacionalnim pravom, odnosno država članica ako je sama izravno odgovorna.
 7. Osoblje prijavljenog tijela obvezno je čuvati poslovnu tajnu u vezi sa svim podacima koje sazna prilikom obavljanja povjerenih poslova (osim prema nadležnim administrativnim tijelima države članice u kojoj provodi svoje djelatnosti) prema ovoj Direktivi ili bilo kojoj relevantnoj odredbi nacionalnog prava koja je na snazi.
-

PRILOG VII.

OZNAČIVANJE OPREME IZ ČLANKA 12. STAVKA 1.

1. Oznaka sukladnosti CE mora se sastojati od inicijala „CE” u sljedećem obliku:

- Ako se oznaka CE smanjuje ili povećava, odnosi dani na gore navedenom crtežu moraju se poštovati.
2. Oznaka CE mora imati visinu od najmanje 5 mm, osim ako to nije moguće s obzirom na prirodu uređaja.
 3. Oznaka CE mora se staviti na proizvod ili na njegovu natpisnu pločicu. Osim toga, mora se staviti na omot za pakiranje, ako postoji, kao i na pripadajuću dokumentaciju.
 4. Oznaka CE mora se staviti na proizvod na vidljiv, čitljiv i neizbrisiv način.
 5. Identifikator razreda opreme mora imati oblik koji će odrediti Komisija u skladu s postupkom iz članka 14.

Ako je to primjereno, mora se uključiti i element namijenjen za pružanje informacija korisniku o tome da uređaj rabi radiofrekvencijske pojaseve tamo gdje njihova uporaba nije usklađena diljem Zajednice.

Taj element mora biti iste visine kao i inicijali „CE”.

Zajednička deklaracija Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije

Europski parlament, Vijeće i Komisija svjesni su važnosti zahtjeva koji se odnosi na sprečavanje oštećenja mreže ili njezinog rada, koja uzrokuje neprihvatljivo umanjivanje kakvoće usluge posebno uzimajući u obzir potrebu zaštite interesa potrošača.

Oni stoga navode da će Komisija provoditi trajno ocjenjivanje situacije kako bi procijenila pojavljuje li se taj rizik učestalo te kako bi u takvom slučaju pronašla odgovarajuće rješenje u okviru Odbora koji djeluje u skladu s postupkom iz članka 15.

Takvo će se rješenje, ako je primjereno, sastojati od sustavne primjene bitnih zahtjeva iz članka 3. stavka 3. točke (b).

Nadalje, Europski parlament, Vijeće i Komisija izjavljuju da se gore opisani postupak primjenjuje ne dovodeći u pitanje mogućnosti predviđene člankom 7. stavkom 5., niti razvoj slobodnog izdavanja potvrda i shema označivanja s ciljem sprečavanja umanjivanja kakvoće usluge odnosno bilo kakvog oštećenja mreže.